

Åbent brev til skatteministeren:

Skatteminister Jeppe Bruus
Skatteministeriet
Nicolai Eigtveds Gade 28
1402 København K

Plantebranchen
Vesterbrogade 26, 1
11620 København V

+45 71 79 92 93

info@plantebranchen.dk
www.plantebranchen.dk

10.06.2024

Indfør reduceret moms på plantebaserede fødevarer

Kære Jeppe Bruus,

Plantebranchen opfordrer til at indføre nedsat moms på plantebaserede fødevarer som et af værktøjerne til at fremme den grønne omstilling af vores fødevareforbrug.

Opfordringen kommer på baggrund af et notat fra KPMG, som Plantebranchen har anmodet om at få udarbejdet.

Notatet fastslår:

- At differentieret moms på fødevarer er udbredt i stort set hele EU
- At de udvalgte varekategorier skal kunne defineres og afgrænses præcist
- At der ikke må gøres forskel på varer, som substituerer hinanden
- At både momsdirektivet og Green Deal åbner mulighed for momsdifferentiering til fordel for menneskers sundhed og klima

På baggrund af KPMG's notat foreslår Plantebranchen, at der arbejdes med én af de følgende to modeller:

- 1** Nedsat moms på plantebaserede mælkeprodukter, proteiner og fedtstoffer mv. En sådan ordning vil sandsynligvis i første omgang være relativt billig at gennemføre.
- 2** Nedsat moms på alle fødevarer, der ikke indeholder animalske bestanddele. Et sådant forslag vil ikke alene medføre, at frugt, grønt og plantebaserede varianter af animalske fødevarer bliver billigere, det vil også animere industrien og foodservice til at anvende nye ingredienser som plantebaserede mælkeprodukter (incl. oste), vegetabiliske olier, gelatine etc.

Vi foreslår, at den officielle fødevaredatabase frida.dk[1] anvendes som grundlag for at definere og afgrænse de fødevarer, der skal have lavere moms.

Ved valg af **Model 1** foreslår vi momsdifferentiering for følgende fødevarergrupper:

- Bælgplanter og produkter af bælgplanter
- Margarine – undtagen ID 1036
- Nødder og fedtrige frø
- Plantebaserede drikkevarer
- Plantebaserede produkter - undtagen ID 1792
- Stivelsesprodukter
- Tang- og tangprodukter
- Vegetabiliske fedtstoffer

Ved valg af **Model 2** foreslår vi listen ovenfor suppleret hhv. erstattet med følgende fødevarergrupper:

- Andre grøntsagsprodukter
- Frugt, bær og produkter heraf
- Grøntsager og grøntsagsprodukter
- Korn- og stivelsesprodukter

Finansiering

Forebyggelseskommissionen regnede i 2009 på effekterne af at sænke momsen på frugt og grønt til 12,5 pct. Ifølge kommissionen vil en halvering af momsen medføre en forøgelse af indtaget på frugt og grønt på ca. 4 pct., svarende til et forøget indtag på ca. 15 gram om dagen pr. person.[2]

I slutningen af april 2020 publicerede Fødevareministeriet en myndighedsberegning fra Københavns Universitet, der belyser de sundhedsøkonomiske gevinster ved, at vi i højere grad følger de officielle kostråd. Beregningen viser, at vi kan høste cirka syv milliarder kroner om året ved at nærme os kostrådene; især ved at spise mindre kød, mindre mættet fedt og mindre salt.[3]

Hertil kommer, at den animalske industris udledning af ammoniak årligt koster fire milliarder kroner i sundhedsøkonomiske omkostninger, ifølge beregninger fra Aarhus Universitet som citeres i et svar fra Miljø- og Fødevareministeriet til Folketinget Miljø- og Fødevareministeriet 2019.[4]

Med andre ord vil momsdifferentiering kunne vise sig at være selvfinansierende.

København V. 06.062024

Med venlig hilsen,

Plantebranchen

Stella Staunstrup, sekretariatschef

[1] frida.fooddata.dk

[2] https://sum.dk/Media/E/E/Forebyggelseskommissionen__rapport.pdf

[3] https://staticcuris.ku.dk/portal/files/240258550/IFRO_Udredning_2020_07.pdf

[4] Ifølge beregninger fra Aarhus Universitet som citeres i et svar fra Miljø- og Fødevareministeriet til Folketinget Miljø- og Fødevareministeriet 2019.

<ft.dk/samling/2019/almdel/mof/spm/382/svar/1630578/2144027.pdf>

REDUCERET MOMS PÅ PLANTEBASEREDE FØDEVARER

1 BAGGRUND

Baggrunden for nærværende notat er, at give et bidrag til drøftelserne med Skatteministeriet om reduceret moms på plantebaserede fødevarer.

Formålet med at nedsætte momssatsen for plantebaserede fødevarer er,

1. at påvirke den endelige forbruger til at købe flere plantebaserede produkter.
2. at påvirke fødevarerindustrien til bidrage til at fremme den grønne omstilling ved at gå væk fra brugen af animalske produkter såsom kød, fisk, smør, mælk, mælkepulver, fløde, æg, animalsk gelatine, mv. i sin fødevarerproduktion, og i stedet gå over til vegetabiliske alternativer;

Ifølge **Fødearestyrelsen** kan danskerne reducere deres CO₂-aftryk med 31-45% ved at følge kostrådene.¹ Følgende fremgår desuden af Fødearestyrelsen kostråd: "*Spis planterigt, varieret og ikke for meget.*", "*Indfør kødfrie dage og brug mindre kød i dine måltider. Erstat kødet med fx grøntsager, bælgfrugter eller fuldkorn.*" og "*Når du spiser planterigt, varieret og ikke for meget, er det godt for både din sundhed og for klimaet.*"²

Ifølge **Kræftens Bekæmpelse** mindsker visse fødevarergrupper såsom f.eks. grøntsager, frugt, bælgfrugter risikoen for at udvikle visse former for kræft, mens andre fødevarer kan øge risikoen for kræft såsom f.eks. forarbejdet kød som pålæg og pølser, hvilket øger risikoen for tyk- og endetarmskræft og mavekræft, mens kød fra firbenede dyr som gris og okse, øger risikoen for tyk- og endetarmskræft. Yderligere fremgår det f.eks. af Kræftens Bekæmpelses hjemmeside, at Fødearestyrelsen anbefaler blandt andet, at man maks. spiser 350 gram tilberedt kød om ugen. Denne anbefaling er baseret på både sundhedshensyn og klimahensyn. Af hensyn til sundhed, skal man begrænse mængden af kød fra firbenede dyr. Af klimamæssige hensyn anbefales det dog, at man begrænser mængden af al slags kød.³

En nedsat moms på plantebaserede fødevarer kan således udover at tilgodese den grønne omstilling også medvirke til at fremme folkesundheden.

¹ [Kostråd til professionelle køkkener - Fødearestyrelsen \(foedevarestyrelsen.dk\)](https://www.foedevarestyrelsen.dk/kostraad)

² [Spis planterigt, varieret og ikke for meget - Fødearestyrelsen \(foedevarestyrelsen.dk\)](https://www.foedevarestyrelsen.dk/kostraad)

³ [Fakta om kost og kræft - Kræftens Bekæmpelse \(cancer.dk\)](https://www.cancer.dk/fakta-om-kost-og-kræft)

2 MOMSSATSER I DK VERSUS EU

Danmark er det eneste land i EU, der ikke har reducerede momssatser.

Stort set alle andre EU medlemsstater opererer med reducerede satser på fødevarer. En undtagelse hertil er Estland og Litauen. De anvender dog en standard momssats på 20 % hhv. 21 %.

Enkelte lande har en standard momssats, der er højere eller den samme som Danmark. Det drejer sig om Kroatien (25 %), Sverige (25 %) og Ungarn (27 %). Alle tre lande anvender dog en eller flere reducerede momssatser på fødevarer;

- Kroatien: Anvender 5 % momssats på f.eks. alle typer brød, mælk, samt en momssats på 13 % på f.eks. spiselige olier og fedtstoffer af både animalsk og vegetabilsk oprindelse, baby mad og forarbejdet kornbaseret mad til spædbørn og småbørn, fersk eller kølet kød og fisk, bløddyr eller andre hvirvelløse vanddyr, friske eller kølede krebsdyr, friske og tørrede frugter og nødder, friske eller kølede grøntsager, rødder og knolde, herunder tørrede bælgfrugter, friske fjerkræs æg med skal.
- Sverige: Anvender generelt en momssats på 12 % på fødevarer.
- Ungarn: Anvender en reduceret momssats på 5 % for visse produkter fra dyresektoren (f.eks. levende og forarbejdede store dyr, såsom svin, får, geder, kvæg, fjerkræ, æg), frisk mælk, de fleste fisk til konsumtion. Yderligere anvender Ungarn en reduceret momssats på 18 % på visse mælkeprodukter, mejeriprodukter, produkter fremstillet af korn, mel og stivelse.

Danmark er således den medlemsstat, der har den højeste momssats på fødevarer helt generelt.

3 HVORDAN KAN OG MÅ MOMSREGLERNE ÆNDRES

3.1 De retlige rammer

Momssystemdirektivet fastsætter, at medlemsstaterne (herunder Danmark) kan benytte sig af differentierede satser på en række varer og ydelser, herunder anvende to reducerede satser på ned til 5 %, anvende én super-reduceret sats på under 5 %, samt anvende én nulsats for essentielle varer og ydelser (med ret til fradrag).⁴

Momssystemdirektivet indeholder en opregning af de kategorier af varer og ydelser, på hvis levering nedsatte momssatser kan anvendes i overensstemmelse med ovenstående. Levnedsmidler er en af disse kategorier, hvorpå en differentieret momssats kan anvendes.⁵

3.2 Afgrænsning og grænsetilfælde

⁴ Rådets Direktiv (EU) 2022/542 artikel 98.

⁵ Rådets Direktiv (2006/112/EF), bilag III, punkt 1.

Når medlemsstaterne anvender de nedsatte satser og fritagelser, der er fastsat i momsdirektivet, kan medlemsstaterne anvende den kombinerede nomenklatur (KN) eller den aktivitetstilknyttede produktklassifikation (CPA), eller begge til at fastsætte, hvad den pågældende kategori præcist dækker.⁶

Ligeledes følger det af retspraksis, at medlemsstaterne kan anvende KN, når de anvender de nedsatte satser, hvor det drejer sig om varekategorier, for at fastsætte, hvad den pågældende kategori præcist dækker. Yderligt fremgår det af retspraksis, at anvendelsen af KN er kun én blandt flere måder at fastsætte, hvad den pågældende kategori præcist dækker.⁷

Der er således mulighed for at have en reduceret momssats på fødevarer helt generelt, en fødevaregruppe i kombinerede nomenklatur (KN), en undergruppe heraf, specifikke KN koder, eller en anden definition såsom plantebaserede kød- og fiskfrie alternativer, plantebaserede mejeri alternativer eller en helt anden definition.

Det afgørende er dog, at den udvalgte varekategori kan defineres og afgrænses præcist, samt at den udvalgte varekategori ikke tilsidesætter princippet om afgiftsneutralitet.

3.3 Afgiftsneutralitet

Det følger af fast retspraksis, at princippet om afgiftsneutralitet er til hinder for, at sammenlignelige varer eller tjenesteydelser, som konkurrerer indbyrdes, behandles momsmæssigt forskelligt.

Ifølge EU Domstolen er der dog ikke noget til hinder for, at f.eks. anvendelsen af reducerede momssatser på frisk bagværk og kager, der udelukkende af fastsat på baggrund af holdbarhedsdato (ikke overstiger 45 dage). Det afgørende er hvorvidt en gennemsnitsforbruger anser bagværk og kager med en udløbsdato, der ikke overstiger 45 dage som sammenlignelig med bagværk og kager med en udløbsdato på over 45 dage, og om hvorvidt førstnævnte i en gennemsnitsforbrugers øjne kan substitueres af sidst nævnte vare.⁸

Det er således vores opfattelse, at der ikke er noget til hinder for, f.eks. at pålægge bælgfrugter, plantebaserede kød- og fiskfrie alternativer, plantebaserede mejeri alternativer eller for dens sags skyld økologiske grøntsager en reduceret momssats, hvis der ud fra en gennemsnitsforbrugers betragtning er tale om to forskellige varer, hvor de nævnte varer ikke virker som substitutter for f.eks. kød, fisk, mejeriprodukter og ikke-økologiske grøntsager.

Særligt for plantebaserede alternativer til f.eks. kød, fisk, mejeriprodukter eller mælk, er det vores vurdering, at en reduceret momssats på sådanne varekategorier (plantebaserede alternativer) ikke vil være i strid med neutralitetsprincippet, da det er vores vurdering, at en gennemsnitsforbruger vil betragte f.eks. kødprodukter og plantebaserede kød alternativer som forskellige varer, hvor førstnævnte ikke kan substitueres af sidstnævnte, men alene fungerer som et alternativ hertil. Hertil kommer at det f.eks. ikke er tilladt at plantebaserede produkter såsom havredrik, soyadrik mv. refererer til noget med "mælk", da

⁶ Rådets Direktiv (EU) 2022/542 artikel 98, stk. 4

⁷ Sag C-499/16, AZ mod Minister Finansów, præmis 25

⁸ Sag C-499/16, AZ mod Minister Finansów, præmis 29-36

ordet "mælk" er beskyttet af EU forordning 13/08/2013⁹, samt hele diskussionen for EU-Parlamentet i 2023 omkring hvorvidt plantebaserede produkter må anvende betegnelser som f.eks. "pølse", "steak", "burger", "schnitzel".¹⁰

Det er således tydeligt, at der ikke er tale om "ens" varer, men alene alternativer, der ikke fungerer som substitutter, hvorfor det efter vores vurdering ikke vil være i strid med neutralitetsprincippet at anvende en reduceret momsats for sådanne produktkategorier.

3.4 (Stats)støtte

Ifølge Rådets direktiv (EU) 2022/542 om ændring af direktiv 2006/112/EF og (EU) 2020/285 for så vidt angår satser for merværdiafgiften, så fremgår det af betragtning (4), at de retlige rammer, der giver mulighed for at anvende nedsatte satser, bør generelt være i overensstemmelse med andre EU-politikker såsom Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/522 ("EU4Health-programmet") og meddelelsen fra Kommissionen af 11. december 2019 om den europæiske grønne pagt.

Yderligere fremgår det af betragtning (4), at medlemsstaterne endvidere bør have mulighed for at bidrage til en klimaneutral og grøn økonomi ved at anvende nedsatte satser på f.eks. miljøvenlige leveringer.

Det fremgår at Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/522 artikel 4 følgende:

"De generelle mål, der er omhandlet i artikel 3, skal forfølges gennem følgende specifikke mål for at sikre et højt niveau af beskyttelse af menneskers sundhed i alle Unionens politikker og aktiviteter i overensstemmelse med One Health-tilgangen, hvor det er relevant:

- a) i synergi med andre relevante EU-tiltag, at støtte tiltag til sygdomsforebyggelse, til sundhedsfremme og til håndtering af sundhedsdeterminanter, herunder ved at reducere sundhedsskader som følge af misbrug af ulovlige stoffer og afhængighed, at støtte tiltag til afhjælpning af uligheder på sundhedsområdet, at forbedre sundhedskompetencer, at forbedre patientrettigheder, patientsikkerhed, kvaliteten af plejen og grænseoverskridende sundhedsydelse og at støtte tiltag til forbedring af overvågning, diagnosticering og behandling af overførbare og ikkeoverførbare sygdomme, navnlig kræft og kræft hos børn, samt at støtte tiltag til forbedring af den mentale sundhed, med særlig vægt på nye plejemodeller og udfordringer i forbindelse med langtidspleje, med henblik på at styrke modstandskraften hos sundhedssystemerne i Unionen". (understreget her)

Af artikel 12 fremgår følgende:

"Kun tiltag, der gennemfører de mål, der er anført i artikel 3 og 4, navnlig tiltag fastsat i bilag I, er berettiget til støtte."

⁹ Det fremgår f.eks. af www.mejeri.dk, at plantedrikke har "intet med mælk at gøre, og de kan ikke anvendes som fuldgyldige alternativer til komælk. Link: [Plantedrikke kan ikke erstatte mælk - Mejeri](#)

Af listen over mulige støtteberettigede tiltag fastsat i artikel 12, bilag I, fremgår under punkt e) følgende:

"støtte til medlemsstaternes tiltag inden for sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse gennem hele en persons levetid og ved at adressere sundhedsrisikofaktorer, såsom fedme, usund kost og fysisk inaktivitet". (understreget her)

Det er vores vurdering, at en reduceret momssats for visse kategorier af plantebaserede fødevarer vil falde ind under mulige støtteberettigede tiltag fastsat i artikel 12, bilag I. Det vil særligt være plantebaserede fødevarer, som vil blive anset som værende sundhedsfremmende og plantebaserede fødevarer der sikrer sygdomsforebyggelse, fx fordi de kan være kilde til fibre.

Derudover har EU-landene i forhold til den europæiske grønne pagt, der er en pakke med politiske initiativer, der skal bane vejen for EU's **grønne omstilling**, forpligtet sig til at opnå klimaneutralitet senest i 2050 og derved opfylde forpligtelserne i henhold til Parisaftalen. Den europæiske grønne pagt er EU's strategi for at nå 2050-målet. Et af initiativerne i den grønne pagt er "*Fra jord til bord*".

Det vigtigste mål for EU's jord til bord-politik er at gøre Europas fødevarer sundere og mere bæredygtige. Det skal blandt andet ske ved, at EU ændrer på, hvordan fødevarer produceres og forbruges i Europa, fx med henblik på at:

- reducere fødevarerens miljøaftryk
- blive ved med at sikre sunde og prismæssigt overkommelige fødevarer, også for de kommende generationer.¹¹

Da plantebaserede fødevarer, herunder plantebaserede kød- og fiskfrie alternativer, plantebaserede mejeri alternativer, inkl. plantedrikke, alt andet lige vil have en gavnlig effekt på den grønne omstilling, samt hjælpe med at reducere fødevarerens miljøaftryk, er det vores vurdering, at en reduceret momssats for f.eks. plantebaserede kød- og fiskfrie alternativer, plantebaserede mejeri alternativer, inkl. plantedrikke ikke skal anses som værende statsstøtte, da en reduktion af momssatsen fx kan begrundes i de hensyn og politiske initiativer som fx fremgår af den grønne pagt. Herunder vil visse kategorier af plantebaserede fødevarer ligeledes kunne begrundes af de hensyn, der fremgår af EU4Health-programmet.

Med venlig hilsen

Morten Roland Egesberg
Senior Manager

Flemming Lind Johansen
Partner

¹¹ [Fra jord til bord - Consilium \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eu4health/)